

KŁAMSTWO

Zestawienie bibliograficzne (wybór literatury za lata 1993-2004)

Opracowanie: Joanna Baran-Aniszewska. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu, Filia w Kluczborku

Opublikowano 24.09.2005

Gdyby kłamstwo, podobnie jak prawda, miało tylko jedną twarz, łatwiej dalibyśmy sobie z nim rady; przyjęlibyśmy po prostu za pewnik przeciwieństwo tego, co mówi kłamca, ale odwrotna strona prawdy ma sto tysięcy postaci i nieograniczone pole".

Montaigne, Próby

Żyjemy w świecie kłamstw. Ludzie okłamują nas lub to my sami mówimy często nieprawdę. Kłamstwo jest dominującą cechą życia. Lepsze jego zrozumienie jest ważne dla prawie każdej sfery ludzkiego działania.

W starożytności kłamstwa nie traktowano wcale jako czegoś złego, czy godnego pogardy. Ludzie nawet uważali zdolność do oszukiwania za pewną cnotę. Panowało też powszechne przekonanie, że jeżeli kłamstwo może kogoś ocalić, to jak najbardziej należy się nim posłużyć. Dopiero wraz z nastaniem etyki chrześcijańskiej mijanie się z prawdą uznane zostało za złe, a wszystkich, którzy nie przestrzegali ósmego przykazania, surowo karano. Obecnie jesteśmy nieco bardziej wyrozumiali dla osób, którym zdarza się kłamać. Przed ich potępieniem, staramy się dociec, jakie były przyczyny ich postępowania.

Prezentowane zestawienie bibliograficzne "Kłamstwo" składa się z dwóch części : I Wydawnictwa zwarte, II Artykuły z wydawnictw ciągłych. Gromadzi piśmiennictwo z lat 1993-2004 i posiada 56 opisów bibliograficznych. Opracowane zostało w oparciu o bazy Biblioteki Narodowej (www.bn.org.pl). Niniejszy materiał bibliograficzny posiada układ alfabetyczny z zachowaniem numeracji ciągłej oraz indeks osobowy.

WYDAWNICTWA ZWARTE

1. ANTAS, Jolanta
O kłamstwie i kłamaniu : studium semantyczno-pragmatyczne / Jolanta Antas. - Wyd. 2. - Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych "Universitas", cop. 2000. - 346, [2] s. ; 21 cm
Rec. Anna Pajdzińska // Teksty Drugie. - 1999, nr 5, s. 82-88
2. BACKUS, William
Mówienie prawdy sobie nawzajem / William Backus ; [przekł. z ang. i red. Andrzej Gandecki]. - Lublin : "Pojednanie", 1993. - 160 s. ; 21 cm
3. CYR, Marie-France
Prawda o kłamstwie : jak je rozpoznawać, jak się przed nim bronić : testy i ćwiczenia praktyczne / Marie-France Cyr ; z fr. przeł. Alicja Bilicka-Jaranowska. - Warszawa : "Klub dla Ciebie", 2004. - 190, [1] s. ; 20 cm
4. DALLOZ, Daniele
Kłamstwo u dziecka : jak sobie radzić z dzieckiem w wieku 0-7 lat ? / Danielle Dalloz ; we współpr. z Véronique Rolland ; przekł. [z fr.] Jacek Masłoń. - Kraków : "aSPe", 2004. - 138 s. ; 18 cm. - (Życie w rodzinie)
5. DIETZSCH, Steffen
Krótka historia kłamstwa : przekorne eseje filozoficzne / Steffen Dietzsch ; przeł. [z niem.] Krystyna Krzemieniowa. - Warszawa : "Muza", 2000. 138, [6] s. ; 18 cm. (Spectrum)
6. EKMAN, Paul
Kłamstwo i jego wykrywanie w biznesie, polityce i małżeństwie / Paul Ekman ; [przeł. z ang. Szymon Emilia Draheim, Marek Kowalczyk]. - Wyd. 2 zm. - Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 2003. - 323, [1] s. : il. ; 21 cm. - (Psychologia Stosowana)

- Rec. Małgorzata Kempisty // Zeszyty Naukowe. Acta Politica / Uniwersytet Szczeciński. - Nr 13 (2000), s. 217-218
 Rec. Jerzy Szacki // Gazeta Bankowa. - 1998, nr 20, s. 24
 Rec. Anna Zadrożyńska // Nowe Książki. - 1998, nr 1, s. 62
7. FORWARD, Susan
 Gdy twój partner łączy się jak pies / Susan Forward [oraz] Donna Frazier ; przeł. [z ang.] Agnieszka Cioch. - Warszawa : Jacek Santorski & CO Wydaw., [2000]. - 240, [3] s. ; 21 cm
  8. GAJDA, Janusz
 Wychowywać do prawdy ? / Janusz Gajda. - Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 1995. - 143 s. ; 24 cm
 Rec. Józef Górniewicz // Wychowanie na co Dzień. - 1995, nr 10/11, s. 36-38
  9. KARWATOWSKA, Małgorzata
 Prawda i kłamstwo w języku młodzieży licealnej lat dziewięćdziesiątych / Małgorzata Karwatowska. - Lublin : Wydaw. UMCS [Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej], 2001. - 206, [1] s. : il. ; 24 cm
 Rec. Stanisław Grabina // Logopedia. - T. 30 (2002), s. 250-253
 Rec. Małgorzata Kita // Polonistyka. - 2002, nr 5, s. 313-315
 Rec. Agnieszka Zielińska // Zeszyty Naukowe / Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej w Kutnie. - Z. 4 (2002), s. 281-285
  10. LERNER, Harriet Goldhor
 Dlaczego kobiety kłamią ? : prawda i kłamstwo w życiu kobiet / Harriet Goldhor Lerner ; tł. [z ang.] Maria Woźniak. - Warszawa : "Twój Styl", 1997. - 167, [1] s. ; 24 cm
  11. MCKINLAY, Deborah
 Miłosne kłamstwa : nie znane mężczyznom, a skrywane przez kobiety / Deborah McKinlay ; przeł. [z ang.] Bartosz Malwina. - Poznań : Zysk i S-ka Wydaw., cop. 1996. - 122, [3] s. ; 19 cm
  12. O prawdzie - o kłamstwie / wybrał Tadeusz Gadacz. - Kraków : "Znak", 1996. - 219, [4] s. ; 20 cm. - (Wypisy z Książ Filozoficznych)
  13. THURMAN, Chris
 Kłamstwa, w które wierzymy / Chris Thurman ; przeł. [z ang.] Marta Staszewska. - Warszawa : "Akuracik", 1998. - IX, [3], 179, [1] s. ; 21 cm
  14. TWERSKI, Abraham J.
 Uzależnione myślenie : analiza samooszukiwania / Abraham L. Twerski ; przekł. [z ang.] Izabela Szyszowska-Andruszko. - Warszawa : Jacek Santorski & CO Wydaw. : Instytut Psychologii Zdrowia. Polskie Towarzystwo Psychologiczne, 2001. - 167, [1] s. ; 21 cm
  15. WALTERS, Stan B.
 Kłamstwo - cała prawda o... : jak wykryć kłamstwo i nie dać się oszukać / Stan B. Walters ; przekł. [z ang.] Ewa Jusewicz-Kalter. - Gdańsk : Gdańskie Wydaw. Psychologiczne, 2002. - 160 s. ; 21 cm
  16. WITKOWSKI, Tomasz
 Psychologia kłamstwa : motywy, strategie, narzędzia / Tomasz Witkowski. - [Wałbrzych] : "Unus", cop.2002. - 380 s. : il. ; 20 cm. - (Biblioteka Moderatora)

ARTYKUŁY Z CZASOPISM

17. AROGANCJA kłamstwa / Tadeusz Sławek ; rozm. przepr. Jarosław Makowski // Tygodnik Powszechny. - 2001, nr 17, s. 1, 10
18. BEZ prawdy nie ma demokracji / Paul Ekman ; rozm. przepr. Jan Palarczyk // Rzeczpospolita. - 1998, nr 124, s. 4
19. CZY wolno kłamać ? / Dariusz Adamczyk // Katecheta. - 2004, nr 2, s. 58-61
20. CZY wolno "kłamać z konieczności" ? / Barbara Chyrowicz // Roczniki Filozoficzne. - 1994, z. 2, s. 141-160
 Poglądy św. Tomasza z Akwinu

21. DLACZEGO dzieci kłamią ... ? / Ewelina Sawaściuk // Wychowawca. - 2004, nr 3, s. 20
22. DZIWNE piękno : kilka uwag o prawdzie i kłamstwie / Tadeusz Sławek // Res Publica Nowa. - 2002, nr 8, s. 15-25
23. GUZIK prawda / Barbara Pietkiewicz // Polityka. - 2002, nr 1, s. 70-73
24. JAK walczyć z kłamstwem ? / Dariusz Adamczyk // Katecheta. - 2004, nr 3, s. 54-57
25. JESTEM, więc kłamię / Elżbieta Pawełek // Rzeczpospolita. - 1998, nr 72, dod. s. 18-19
26. KŁAMCY w pułapce / Piotr Kościelniak, Łukasz Kaniewski // Rzeczpospolita. - 2002, nr 72, s. A13
27. "KŁAMIECIE, wszyscy kłamiecie !" / Marek Bieńczyk // Res Publica Nowa. - 2002, nr 8, s. 29-31
28. KŁAMSTWA dzieci w wieku przedszkolnym / Bożena Grzeszkiewicz // Wychowanie na co Dzień. - 2000, nr 9, s. 21-22
29. KŁAMSTWO / Natasza Goerke // Res Publica Nowa. - 2002, nr 8, s. 31-32
30. KŁAMSTWO, czyli pięć minut niedźwiedzia / Olga Tokarczuk // Res Publica Nowa. - 2002, nr 8, s. 36-37
Subiektywne poczucie prawdy
31. KŁAMSTWO nasze powszednie / Jerzy Surdykowski // Gazeta Wyborcza. - 1999, nr 116, dod. s. 16-18
32. KŁAMSTWO polityczne i jego skutki antropologiczno-społeczne / Wojciech Chudy // Cywilizacja. - Nr 9 (2004), s. 40-55
33. KŁAMSTWO, prawda, miłość / Jerónimo Trigo ; tł. Lucjan Balter // Communio. - 2000, nr 1, s. 27-42
34. KŁAMSTWO w kulturze / Michał Hempoliński // Przegląd Artystyczno-Literacki. - 1996, nr 5, s. 12-15
35. KŁAMSTWO w opinii sześciolatek / Monika Krajewska // Wychowanie w Przedszkolu. - 1999, nr 10, s. 731-735
36. KOLORYZOWANIE : albo o deformowaniu rzeczywistości / Agnieszka Augustyniak-Hankus // Zeszyty Karmelitańskie. - 2004, nr 2, s. 38-41
37. KONIEC dyktatury kłamstwa / Leszek Kołakowski // Gazeta Wyborcza. - 1998, nr 104, s. 6
Przem. wygłoszone z okazji otrzymania Orderu Orła Białego
38. LUDWIK Krzywicki prekursorem socjologii kłamstwa / Zofia Szymanek // Annales Universitatis Mariae Curie Skłodowska. Sectio I Philosophia-Sociologia. - Vol. 19 (1994), s. 45-55
39. MAŁA "Kozucha Kłamczucha" / Magdalena Chilińska // Wychowanie na co Dzień. - 2000, nr 4/5, s. 32-33
40. MAŁE kłamstwo [w.] / Maria Bujarska // Dekada Literacka. - 1998 [1999], nr 2, s. 12
41. NAZNACZENI kłamstwem : dziennik z Polski i Europy / Bronisław Świdorski // Rzeczpospolita. - 2004, nr 284, s. A9
42. NIE kłam ! : sens przykazania w Starym Testamencie / António Couto ; tł. Lucjan Balter // Communio. - 2000, nr 1, s. 15-19
43. O DOMNIEMANYM prawie do kłamstwa z pobudek miłości ludzkiej / Immanuel Kant ; tł. z niem. Adam Grzeliński, Dariusz Pakalski // Filo-Sofija. - 2002, nr 1, s. 165-169
44. O PRAWDZIE, która bywa kłamstwem, o "sztuce kłamstwa" jako "sztuce życia" : Platon a Nietzsche, przełom czy kontynuacja ? / Krzysztof Ulatowski // Słupskie Studia Filozoficzne. - Nr 2 (1999), s. 7-30
45. OCENA kłamstwa jako wyraz postaw moralnych dzieci 6 i 9-letnich / Monika Świątek // Nauczyciel i Szkoła. - 2002, nr 3/4, s. 304-315
46. OSŁABIANIE prawdy / Włodzimierz Paźniewski // Odra. - 2004, nr 4, s. 26-30
Kłamstwo w polityce

47. PRAWDA miłości, kłamstwo śmierci / Michael Devaux ; tł. Małgorzata Tryc-Ostrowska // Communio. - 1997, nr 1, s. 50-65
W świetle encykliki "Evangelium vitae"
48. RADOŚĆ mówienia prawdy : uśmiech Duchenne'a a różnice indywidualne w osobowości makiawelicznej / Szymon Emilia Draheim // Psychologia, Etologia, Genetyka. - T. 7 (2003), s. 7-44
49. ROLA paradoksu kłamcy w konstrukcji logicznych teorii prawdy / Bartosz Brożek // Zagadnienia Filozoficzne w Nauce. - [Nr 30] (2002), s. 48-88
50. SKAZANIA na kłamstwo / Joanna Klimczyk // Przegląd. - 2003, nr 32, s. 25-28
51. ŚWIADECTWO prawdziwe i fałszywe / René Habachi ; tł. Lucjan Balter // Communio. - 2000, nr 1, s. 43-54
52. TAJEMNICA I samooszukiwanie / Sissela Bok ; tł. Marcin Szuster // Res Publica Nowa. - 2002, nr 8, s. 39-48
53. TEN, który pociąga za sznurki / Corinne Marion ; tł. Lucjan Balter // Communio. - 2000, nr 1, s. 68-78
Szatan i kłamstwo
54. UCZNIOWIE Pinokia / Agnieszka Filas, Violetta Nowacka // Wprost. - 1996, nr 40, s. 60, 62
System wartości Polaków
55. WIEM, że to kłamstwo / Monika Krajewska // Życie Szkoły. - 1999, nr 5, s. 396-398
Analiza wypowiedzi dzieci 9-letnich
56. ZDRADZĄ usta : wykrywacze kłamstw / Anna Nowosielska // Polityka. - 2003, nr 17, s. 72-73

INDEKS OSOBOWY (Cyfry przy osobach oznaczają kolejne pozycje)

Adamczyk, Dariusz 19, 24
 Andruszko, Izabela Szyszkowska zob. Szyszkowska-Andruszko, Izabela
 Antas, Jolanta 1
 Augustyniak-Hankus, Agnieszka 36
 Backus, William 2
 Balter, Lucjan. Tł. 33, 42, 51, 53
 Bieńczyk, Marek 27
 Bilicka-Jaranowska, Alicja. Tł. 3
 Bok, Sissela 52
 Brożek, Bartosz 49
 Bujańska, Maria 40
 Chilińska, Magdalena 39
 Chudy, Wojciech 32
 Chyrowicz, Barbara 20
 Cioch, Agnieszka 7
 Couto, António 42
 Cyr, Marie-France 3
 Dalloz, Danielle 4
 Devaux, Michael 47
 Dietzsch, Steffen 5
 Draheim, Szymon Emilia 48
 Draheim, Szymon Emilia. Tł. 6
 Ekman, Paul 6, 18
 Filas, Agnieszka 54
 Forward, Susan 7
 Frazier, Donna 7
 Gadacz, Tadeusz. Oprac. 12
 Gajda, Janusz 8

Gandecki, Andrzej. Tł. 2
Goerke, Natasza 29
Górniewicz, Józef. Rec. 8
Grabina, Stanisław. Rec. 9
Grzeliński, Adam. Tł. 43
Grzeszkiewicz, Bożena 28
Habachi, René 51
Hankus, Agnieszka Augustyniak zob. Augustyniak-Hankus, Agnieszka
Hempoliński, Michał 34
Jaranowska, Alicja Bilicka zob. Bilicka-Jaranowska, Alicja
Jusewicz-Kalter, Ewa. Tł. 15
Kalter, Ewa Jusewicz zob. Jusewicz-Kalter, Ewa
Kaniewski, Łukasz 26
Kant, Immanuel 43
Karwatowska, Małgorzata 9
Kempisty, Małgorzata. Rec. 6
Kita, Małgorzata. Rec. 9
Klimczyk, Joanna 50
Kołakowski, Leszek 37
Kościelniak, Piotr 26
Kowalczyk, Marek. Tł. 6
Krajewska, Monika 35, 55
Krzemieniowa, Krystyna. Tł. 5
Lerner, Harriet Goldhor 10
Makowski, Jarosław 17
Malwina, Bartosz. Tł. 11
Marion, Corinne 53
Mastoń, Jacek. Tł. 4
McKinlay, Deborah 11
Nowacka, Violetta 54
Nowosielska, Anna 56
Ostrowska, Małgorzata Tryc zob. Tryc-Ostrowska, Małgorzata
Pajdzińska, Anna. Rec. 1
Pakalski, Dariusz. Tł. 43
Palarczyk, Jan 18
Pawelek, Elżbieta 25
Paźniewski, Włodzimierz 46
Pietkiewicz, Barbara 23
Rolland, Véronique 4
Sawaściuk, Ewelina 21
Sławek, Tadeusz 17, 22
Staszewska, Marta. Tł. 13
Surdykowski, Jerzy 31
Szacki, Jerzy. Rec. 6
Szuster, Marcin. Tł. 52
Szymanek, Zofia 38
Szyszkowska-Andruszko, Izabela. Tł. 14
Świątek, Monika 45
Świdorski, Bronisław 41
Thurman, Chris 13
Tokarczuk, Olga 30
Trigo, Jerónimo 33
Tryc-Ostrowska, Małgorzata, Tł. 47
Twerski, Abraham J. 14

Ulatowski, Krzysztof 44

Walters, Stan B. 15

Witkowski, Tomasz 16

Woźniak, Maria. Tł. 10

Zadrożyńska, Anna. Rec. 6

Zielińska, Agnieszka. Rec. 9